UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De intentione simplici & multiplici. Thema. Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. Matth. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-51834

Visual Library

beamus. 1. *Rem*, id eſt ſtatum, in quo Providentia Divina nos collocavit, puriſſimâ divinæ gloriæ intentione, amplectendo; ut in eo, veluti aſylo, Gymnaſio, paradiſo, terra ſancta, ſtadio, campo, cœlo ſanctè ei deſerviamus, eúmque laudemus & glorificemus. Actiones verò particulares, ſtatui conſentaneas, tam in ſe bonas, quàm adiaphoras rectiſſimâ divinæ gloriæ intentione, ad Deum dirigamus: licet in arduis tentationibus nos metu pœnarum; & in laboribus difficilibus, ſpe præmiorum adjuvare ac ſuſtentare valeamus. 2. *Cauſam*, id eſt intentionem; non more ſervorum, aut mercenariorum, ſed more filiorum aut ſponſarum, ex puro Dei amore concipiamus: tum quoniam ipſe tanquam ſummum & infinitum bonum digniſſimus eſt; tum quoniam tot tantiſque nos beneficiis cumulavit; adeóque æquiſſimum eſt; ut nos totos & omnia opera noſtra, ei ex amore ſinceriſſimo rependamus.

EXHORTATIO II.

De intentione ſimplici & multiplici.

THEMA.

Si oculus tuus ſimplex fuerit; totum corpus tuum lucidum erit. Matth. c. 6. 23.

Vel ex Regula.

CHriſtus Dominus Redemptor noſter aptè oculum hominis cum lucerna comparat, dicens: *Lucerna corporis tui eſt oculus tuus.* Matth. 6. quemadmodum enim lucerna in tenebris præcedit, illuminat, ac viam commonſtrat: ita quoque oculus noſter, tanquam lux & dux lucem præbet, ducatum præſtat, ſemitámque oſtendit. *Si oculus tuus ſimplex fuerit*: id eſt ſanus, purus, candidus, mundus *totum corpus tuum, lucidum erit*: & quaſi totum oculatum: præviâ enim luce & di-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& directione oculi, omnes actiones tuas rectè obibis. *Si autem oculus tuus fuerit nequam*, Græcè πονηρὸς, malus, malè affectus, & vitioſo humore imbutus, ideóque impurus & obnubilatus: *totum corpus tenebroſum erit*: luce enim & duce, oculi nimirum illuſtratione & directione caret. S. Auguſtinus L. 2. de ſerm. Domini c. 21. Oculum exiſtimat ſignificare intentionem. Cui conſentit Magnus Gregorius L. 28. Moral. cap. 6. *Quid per oculum*, ait, *exprimitur, niſi opus ſuum præveniens cordis intentio, quæ priusquam ſe in actione exerceat, hoc jam, quod appetit, contemplatur? Et quid appellatione corporis deſignatur, niſi unaquæque actio, quæ intentionem ſuam, quaſi intuentem oculum ſequitur? Lucerna itaque corporis eſt oculus, quia per bonæ intentionis radium, merita illuſtrantur actionis.* Oculus corporis corpus, oculus intentionis intellectum & mentem movet, regit, & quocunque lubet, inflectit: & ſi purè Deum reſpiciat, opus ex ea manans (intellige ſi in ſe bonum fuerit, aut certè non malum) totum purum, ſanctúmque erit: ſi oculus intentionis, impuritate, aut vitio laboret, opus ex ea procedens, licet aliàs in ſe bonum, malum, impurum, vitioſúmque evadet: veluti Chriſtus toto hoc capite 6. in orationibus, eleemoſynis ac jejuniis Phariſæorum oſtendit.

Quomodo igitur oculum intentionis ſimplicem, Religioſis habere conveniat, in hac exhortatione patefaciemus.

I. *Si oculus tuus ſimplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit.* L. c. Nihil oculo intentionis puro ac ſimplici eſſe Deo gratius; nihil magis amorem Sponſi cœleſtis erga Sponſam conciliare; ipſe teſtatur Cant. 4. *Vulneraſti cor meum, ſoror mea Sponſa, vulneraſti cor meum, in uno oculorum tuorum:* tanquam ſi diceret: quia clauſiſti oculum ſiniſtrum, qui reſpicit pœnam æternam, quod eſt ſervorum; & qui reſpicit præmia æterna, quod eſt mercenariorum, & uno oculo dextro, mè purè reſpexiſti, quod eſt filiorum & ſponſarum, cor meum, veluti amoris ſagittâ petiiſti, & vulneraſti. Hoc uno oculo dextro, Deum reſpicere & cor ejus vulnerare nos voluit S. Ignatius, dum præſcripſit in regula: *id ſemper in eis* (actionibus particularibus) *ſincerè ſpectantes, ut ſerviant & placeant, divinæ bonitati propter ſeipſam.* Hic eſt oculus ſimplex: hæc eſt intentio puriſſima: ſervio Deo propter Deum, facio hoc opus propter Deum; quia Deus ſic vult: quia Deo placet, quia ob immenſam ſuam bonitatem digniſſimus eſt, ut ejus honori fiant omnia: quia tantus eſt, tantæque bonitatis, ut ſi cœlum non ſit, nec ſint inferi; ſolus tamen digniſſimus ſit, cui omnes Angeli, cui genus humana, cui quidquid creatum eſt, ſerviat, quàm accuratiſſimè. O quantum bonum eſt, ſervire & placere divinæ bonitati! Quid illo purius, quid ſublimius, quid excellentius? Quocirca bene S. Chryſoſtomus L. de compunct. dixit: *Si omnino dignus fueris aliquid agere, quod Deo placeat, & aliam adhuc, præter hoc*

I.
Intentio ſimplex.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ipſum, quòd placere meruiſti, mercedem requiris, verè ignoras, quantum bonum ſit placere Deo: ſi enim ſcires, nunquam aliud, extrinſecus mercedis aut muneris expeteres.

Hoc oculo ſimplici & puriſſimo Deus uſus eſt in omnibus operibus ſuis; non enim habere potuit oculum ſervilem timoris: quid enim timebit, cui malum appropinquare non poteſt: nec oculum mercenarii, ſive ſpei, quoniam bonorum noſtrorum non eget, ſed oculo puri amoris reſpexit omnia; nihil intendens niſi ſeipſum; nihil quærens, nihil deſiderans, niſi gloriam ſuam, & bonitatis ſuæ manifeſtationem. Cur enim Deus cœlum & terram, & omnia quæ in eis ſunt, creavit? conſervavit, gubernavit; niſi ad majorem gloriam ſuam: id eſt, niſi ut infinitam, potentiam, ſapientiam & bonitatem ſuam manifeſtaret? *Gloria Domini plena eſt terra: Et cæli enarrant gloriam Dei.* Pſal. 118.

Hunc ſimplicem & puriſſimum oculum filialis amoris erga Patrem, ſemper & in omnibus apertum tenuit, Redemptor noſter Chriſtus: Cur enim tot labores ſubivit, tot prodigia patravit; tot itinera Evangelii annunciandi cauſâ confecit? *Non quæro gloriam meam*, inquit; *ſed ejus, qui miſit me, Patris.* Joan. 8. 50. Cur tantâ alacritate ad paſſionem mortémque provolavit? *Ut cognoſcat mundus, quia diligo Patrem: ſurgite, eamus hinc.* Cur in paſſione ſua tantopere exinanivit ſe, támque profundè ſeſe depreſſit, ac humiliavit; niſi ut Patrem cœleſtem exaltaret? Cur tam mira ac ſtupenda toleravit & fecit, niſi ut quantum eſſet gloriæ divinæ pretium atque æſtimatio, hominibus amore proprio excœcatis demonſtraret? Hinc ipſo nato concinunt Angeli: *Gloria in excelſis Deo.*

Ejuſmodi ſimplici, puróque oculo Hebræus Rex David Deum in ſacrificiis, laudibus, & aliis operibus reſpiciebat: *Oculi mei ſemper ad Dominum.* Non ad creaturas, non ad præmia, non ad ſupplicia; ſed ad Dominum; cui gratìs ac purè ſervire ac propter bonitatem ſuam placere cupio. *Voluntariè*, inquit alio loco, *ſacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, quoniam bonum eſt.* Pſal. 53. 8. Id eſt, nulla alia de cauſa, niſi quia bonum eſt. *Quare voluntariè*, interrogat Auguſtinus in Pſal. 53. *Quia gratìs amo, quod laudo: laudo Deum, & in ipſa laude gaudeo; ipſius laude gaudeo: gratuitum ſit & quod amatur & quod laudatur: quid eſt gratuitum? Ipſe propter ſe, & non propter aliud, quod mihi dedit; non propter divitias, non propter honores, non etiam ad ſpiritualia bona gratiæ & gloriæ; ſed quoniam bonus, id eſt, propter ſeipſum.*

Non abſimilis erat oculus S. Franciſci de Sales; cujus hæc ſanctiſſima, rectæ intentionis erant ſuſpiria: *O quàm bonum eſt, non vivere niſi Deo? Non operari niſi propter Deum? non delectari niſi in Deo! ſi vel pilum affectûs in me deprehenderem, qui vel a Deo non oriretur, vel ad Deum non referretur, eum quantocyus evellerem.* In prax. ſpirit. p. 4. c. 13. Sancta quoque Maria Magdalena de Pazzis in

uno

uno oculorum vulneraverat cor Sponſi; ardentiſſimis è corde vibratis ſagittis: *Si crederem,* inquiebat, *me uno verbo ſolo dicto, ob alium finem, quàm ob amorem Dei, etiamſi non eſſet ejus offenſa, poſſe evadere Seraphinum, nunquam illud dicerem.* Lancicius Opuſc. ſpir. tom. 2. p. 148.

Hic igitur & noſter ſit intentionis oculus, purus & ſimplex; amemus Deum, laudemus Deum, ſerviamus, operemur, laboremus, ſtudeamus Deo, non propter aliud; ſed propter ipſum; quia bonus & ſummè bonus eſt, & omni amore, laude ac gloria digniſſimus; Curemus, ut ipſi guſtum ſuavem demus, cor ejus recreemus & ſolatio afficiamus, atque in odorem ſuavitatis, actiones noſtras tanquam ſuaveolens thymiama offeramus; cui omnia opera bona noſtra ſapida ſunt & ſuavia. Ita S. Auguſtinus Tract. 9. de util. jejunii cap. 5. jubet dæmoni à jejunio revocanti, reſpondere: *Exerceo me* (jejuniis) *do de me pœnas, ut placeam oculis ejus, ut delectem ſuavitatem ejus.* Nec per hoc quidquam præmii cœleſtis deperdes: nam ut docet S. Chryſoſtomus hom. 5. in Epiſt. ad Rom. *Major tibi eſt merces, ſi citra mercedis ſpem feceris*: imò eò plus lucraberis, quò minùs lucrum quæſieris: quantùm enim Filius ſuperat dignitate ſervum, & mercenarium; tantùm quoque ejus opera ex amore erga Patrem præſtita excellunt; præmium enim ſervorum, ex timore operantium, eſt quaſi ſtanneum; mercenariorum ex ſpe præmii laborantium, eſt quaſi argenteum: filiorum verò ex amore procedentium, eſt plùs quàm aureum, & lapidibus pretioſis intextum.

II. Quanquam oculus intentionis, ſimplex & purus eſſe debet, multiplex tamen ſimul eſſe poteſt, ex variis intentionibus, uni fini amoris Dei ſubordinatis, contextus: atque ita erit in intentione multiplicitas & ſimplicitas; ſimiléſque erimus Sponſæ, de quo Sponſus ait Cant. 4. *Oculi tui columbarum: Oculi,* refer id ad intentiones multiplices: *columbarum,* refer ad ſimplicitatem: columba enim oculis puris & ſimplicibus parem ſuum diligit, ut ſponſum retinet, nullíque alteri adhæret: opera hujuſmodi multiplici ſimplicitate intentionis ornata; velut gemmæ ſunt, variis pulchritudinibus & proprietatibus conſpicuæ. Modum eas conjungendi apud varios ſanctimoniæ opinione claros reperire eſt. II. Intentio multiplex

Venerabilis Pater Martinus Stredonius, vaticinio de flore & proſperitate Domûs Auſtriacæ celebris; ut cap. 13. vitæ ejus legitur, quò in conſpectu Dei opera comparerent illuſtriora, intentiones multiplicare ſolebat. 1. Orandum mihi nunc eſt, inquiebat, ex obedientia: obſequar ut ſim *obediens*? Sed & orabo ut Deum confitear *fidelis.* 3. Ut ab eodem ſalutis auxilia obtineam, *Sperator.* 4. Ut ad eundem ſuper omnia diligendum inflammer, *Amator.* 5. Ut eundem adorem & colam, *Religioſus.* 6. Ut eum Patrem recognoſcam, *Pius filius.* 7. Ut eidem Domino ſubjiciar,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Servus natus. 8. Ut ei gratias pro beneficiis agam, *gratus cliens.*

Idem ad ſacram ſynaxin aditurus, ajebat: Accedam ad menſam Euchariſticam 1. Ut pane vitæ, animam meam vivificem. 2. Ut ignorantiæ meæ, à præſente ſole juſtitiæ, lumen mutuem. 3. Ut concupiſcentiæ ardores extinguam. 4. Ut malitiæ meæ duritiem, ejus bonitate expungam. 5. Ut mihi & proximis vivis remiſſionem peccatorum obtineam. 6. Ut fidelibus piè defunctis, ad viſionem Dei, quàm primùm obtinendam, præſtem ſuffragium.

Venerabilis Pater Nicolaus Lancicius Opuſc. XI. c. 2. Opus majoris meriti fore docet, ſi offeratur, propter plures fines ſupernaturales ſubordinatos præſtantiſſimo fini amoris divini, ſcilicet purè propter Deum ſuper omnia amatum: hoc modo & praxi: Sanctiſſime & Dilectiſſime Domine Deus & Pater meus, ego volo hoc facere, vel dicere, vel omittere 1. Ex puro amore Tui, ſeu propter Te ſuper omnia amatum. 2. Ut divino præcepto tuò obediam. 3. Ut me vincam & mortificem. 4. Ut pro peccatis ſatisfaciam. 5. Ut te quàm maximè colam & glorificem: ut guſtum & conſolationem tibi tribuam &c.

Jejunandum mihi eſt, ſed quo fine? 1. Ut me affligam, patiárque aliquid pro Chriſto. 2. Ut tuear caſtitatem, ſtatui meo congruentem: 3. Ut ſervem ſanitatem, quò meliùs Deo ſerviam. 4. Ut animam diſponam orationi, inſpirationibus divinis, SS. Euchariſtiæ poſtridie ſuſcipiendæ, 5. Ut fomitem vitiorum ſubtraham. 6. Ut ſatisfaciam pro exceſſu in cibo, potu, aliiſque delictis. 7. Ad gloriam majorem Dei, & guſtum ejus; quo ipſius bonitati placeam.

Studendum mihi eſt; ſed puro, ſimplicéque intentionis multiplicis oculo. 1. Ut veram ſapientiam conſequar, non plauſum, non lucrum. 2. Ut otium devitem, praváque declinem conſortia. 3. Ut juvem patriam, Remp. animas. 4. Ut aptum me reddam inſtrumentũ, ad quodvis munus, ad quod Deus vocavit. 5. Ut Deum quàm maximè glorificem. Hac methodo ſi proceſſeris, noveris ex mente Theologorum te quamcunque virtutem formaliter attingere, cujus motivo incitatus, in eam tendis: v. g. ſi eleemoſynam largiaris pauperi, ex commiſerationis affectu, actus eſt miſericordiæ: ſi ut pro peccatis ſatisfacias; actus erit pœnitentiæ; ſi ex motivo amoris Dei, eum in paupere intuendo, actus erit flagrantis charitatis. Quare facile perſpicis, quot virtutum margaritas pretioſas, quot meritorum coronas immarceſſibiles lucrari, nullo negotio valeas; ſi artem hanc ſimplicis & multiplicis intentionis in praxin redegeris.

Verùm adverte demum omnia dirigenda ad Deum velut ultimum finem, Deúmque unicè quærendum in omnibus. Id verbis illis inſinuatum voluit S. Ignatius: *In omnibus quærant Deum.* 1. In omnibus operibus, licet multiplicibus & diverſis, intellectu & affectu Deo uni inhæreant, ut cor à Dei præſentia non abſtrahatur. *Dilectus*

meus

meus mihi & ego illi. Cant. 2. *Ego dilecto meo, & ad me converſio ejus.* Cant. 7. Quemadmodum dilectus meus ita mihi intendit, meúmque commodum quærit, ac ſi nulli alteri rei intenderet; ita me par eſt, illi ſoli intendere, & illum ſolum quærere: aſſiduâ cogitatione & affectione illi conjungi, etiam inter turbas & negotia, ac ſi ſolus eſſem & in otio verſarer. 2. *In omnibus quærant Deum.* At in quibus? In omnibus, cogitationibus, intentionibus, affectibus, deſideriis, verbis, operibus, ſtudiis, converſationibus, & omiſſionibus, unum Deum, ejúſque gloriam, beneplacitum, delectationem & guſtum ſpectent: in illo ſolo abſorpti, nec ad alia diffuſi; ita ut non magis conſolationem, quàm deſolationem; commodum, quàm incommdum, honorem, quàm infamiam requirant. More Beatorum in cœlis, qui ſeipſis dimiſſis totaliter affectu in Deum tranſierunt. 3. *In omnibus quærant Deum:* tanquam rem ſuam: unuſquiſque quod ſuum eſt quærit; aliena non curat: Deus autem noſter eſt: *Nam iſte Deus meus & glorificabo eum, Deus Patris mei, & exaltabo eum.* Exodi c. 15. 2. Nos verò illius, & omnia noſtra, non noſtra, ſed illius ſunt: nos igitur quæ noſtra ſunt quæramus, ſcilicet Deum: & aliena, ſcilicet omnia noſtra, quæ illius ſunt, ipſi curanda relinquamus. Hâc ratione ſive vita, ſive ſalus, ſive quidquid aliud in tuto collocabitur, & perfectiſſimè cuſtodietur: ſi enim vitam meam, aut commodum meum, in manu mea haberem, poſſem perdere; at voluntati Dei commiſſa, non amittam: nam quod ipſe dixit de animabus Joan. c. 10. 28. *Non rapiet eas quiſquam de manu mea*: ad omnia debet extendi. Ergo intentione noſtrâ ſolum reſpiciamus & quæramus Deum; ſic enim omnia aliena ſervabimus.

Denique 4. *In omnibus quærant Deum*; non ſeipſos, non illud, quod Deus non eſt, aut quod non eſt Dei: quia ibi illum haud quaquam reperient; quemadmodum Sponſa experta eſt. Cant. 3. *In lectulo meo quæſivi, quem diligit anima mea: quæſivi & non inveni. In lectulo meo*, id eſt in propriis commoditatibus, in otio, in quiete corporis, in ſenſuum inordinationibus, quæſivi dilectum; *& non inveni. Quæſivi eum per noctes*: ſcilicet in honoribus & exiſtimationibus hujus ſæculi caliginoſi; ad quæ lumen gratiæ Dei non dirigit; ſed caligo mundi faſtuoſi: *& non inveni. Quæſivi eum per vicos & plateas civitatis*: id eſt in curioſitate, in vana gloria, & hominum complacentia: *& non inveni.* At, *paululùm cùm pertranſiſſem* (iſta omnia) *inveni, quem diligit anima mea.* Non in creaturis, ſed in ipſomet Deo; & in laboribus, crucibus, ſtudiis, ad ipſum dirigentibus.

Sed nequaquam ad ſimplicitatem & puritatem intentionis prædictam pertingemus, nec Deum ſincerè quæremus, nec feliciter inveniemus, niſi antè præſtiterimus, bina illa à S. Ignatio requiſita, tanquam media convenientiſſima. 1. *Exuentes ſe amore omnium creaturarum.* 2. *Ut affectum univerſum in ipſarum Creatorem conferant, eum in omnibus amando, & omnes*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in eo, juxta ſanctiſſimam & divinam ejus voluntatem.

Quæ cùm ita ſint, Dilectiſſimi, *Lucerna corporis tui eſt oculus tuus: ſi oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit.* L. c. Studeamus oculum hunc ſimplicis & puræ intentionis ſemper tenere apertum; in omnibus id ſemper ſincerè ſpectantes, ut ſerviamus & placeamus Divinæ Bonitati, propter ſeipſam: id eſt propter infinitam ſuam bonitatem: Ipſe enim eſt ipſa plenitudo & univerſitas omnis boni: à quo omnia dulcia trahunt ſuam dulcedinem; omnia pulchra ſuam pulchritudinem, omnia lucida ſuum ſplendorem, omnia viventia, vitam, omnia ſentientia ſenſum, omnia moventia motum, omnia intelligentia cognitionem, omnia perfecta perfectionem, omnia denique qualicunque modo bona, ſuam bonitatem. Hoc infinitum omnis bonitatis pelagus unicè intendamus, ſpectemus, quæramus, ſecundùm exemplar ipſiúſmet Dei, Chriſti Domini, Davidis & aliorum Sanctorum, atque ita oculus noſter purus & ſimplex erit. Deinde ſimplicitati intentionis, multiplicitatem, amori divino ſubordinatam, non raró conjungamus, variis variarum virtutum gemmis opera noſtra illuſtrando, exemplo P. Stredonii, Lancicii, & aliorum. Ultimatè tamen ſemper Deum unum in omnibus quærendo; *in omnibus*, licet negotiis & actionibus diſparatis ac diverſis: *In omnibus*, cogitatis, dictis, factis: *in omnibus* tanquam rem noſtram propriam, Deum; non verò nos ipſos, noſtrum honorem, noſtrave commoda: ſed omnia hæc pertranſeundo, omnium horum amorem exuendo, eúmque in Deum transferendo: quod ſi præſtiterimus, cum Sponſa Sponſum in uno oculorum noſtrorum, amoroſæ intentionis ſagittà vulnerabimus, oculis eum columbinis ſemper intuebimur, majorem in cœlis coronam reportabimus; & in omnem æternitatem, cor Domini Dei noſtri mirificè exhilarabimus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN